خبرها

فعال شدن دفاتر انتخاباتی و کمیسیون ائتلاف در جبهه مشارکت

گروه سیاسی: «سیدصفدر حسینی» رئیس دفتر دائمی انتخابات جبهه مشارکت در دیدار اعضای شورای منطقه‌ای این حزب در خراسان رضوی گفت: «تاکنون ۲۲ دفتر دائمی انتخابات در مناطق تشکیل شده و امیدواریم بتوانیم در کوتاه‌مدت در سایر مناطق هم این دفاتر شکل بگیرد.» به گزارش خبرنامه داخلی مشارکت، وی با بیان اینکه «بسیاری از معاونین وزرا، مدیران و استانداران و فرمانداران دوران اصلاحات در این دفاتر مشغول فعالیت شده‌اند» افزود: «باید از تمامی ظرفیت های موجود در جهت فعال کردن این دفاتر استفاده کرد.» از سوی دیگر، «هادی قابل» عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت در گفت‌وگو با ایلنا از تشکیل کمیسیون ویژه‌ای برای بررسی ائتلاف‌های احتمالی در انتخابات آتی در این حزب خبر داد.

فدایی دبیرکل ایثارگران ماند

ایلنا: یکی از اعضای شورای مرکزی جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی از انتخاب حسین فدایی به دبیرکلی جمعیت با اکثریت آرای شورای مرکزی خبر داد. حسین فدایی برای سومین بار متوالی است که به عنوان دبیرکل جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی انتخاب می شود. همچنین مجتبی شاکری به عنوان دبیر کمیته سیاسی، علیرضا سربخش به عنوان دبیر کمیته فرهنگی، عباس توانگر به عنوان دبیر کمیته اقتصادی و لطف‌الله فروزنده به عنوان قائم‌مقام جمعیت ابقا شده‌اند. این در حالی است که اعلام رسمی این انتخابات از سوی جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی به هفته آینده موکول شده است.

خلع شعار شدن احزاب

آفتاب: حسین شریعتمداری مدیرمسئول روزنامه «کیهان» معتقد است فعالیت‌های دولت جدید، احزاب را «خلع شعار» کرده است. وی افزود: «دیدگاه‌های احزاب تکراری است و مردم بسیار زیاد آن را شنیده‌اند و احزاب حرف‌های خود را با مردم زده‌اند. مردم در انتظار عمل هستند البته هر حرکتی که دولت جدید آغاز کرده، در این فضا نقش موثری داشته و دولت جدید بسیاری از موضوعاتی را که احزاب به آن شعار داده بودند و به آن پرداخته بودند را عملی می کند.» به گفته شریعتمداری، «دولت جدید کمتر حرف می زند و بیشتر کار می کند.»

سکوت لازم بود

ایسنا: نجفقلی حبیبی عضو شورای مرکزی انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها گفت: «سکوت اصلاح طلبان پس از روی کار آمدن دولت جدید طبیعی بود اما این سکوت به تدریج در حال شکسته شدن است.» وی همچنین گفت: اصلاح طلبان به دلیل دلسوزی‌ای که نسبت به کشور دارند، سکوت کردند تا دولت جدید استقرار یابد و بر اوضاع مسلط شود. وی با بیان اینکه به تدریج باب اظهارنظرها و انتقادات دلسوزانه فراهم شده است، افزود: اگر اصلاح طلبان انتقادی مطرح می کردند، ممکن بود دولت ادعا کند که با طرح برخی مباحث ذهن جامعه مخدوش می شود به همین دلیل این سکوت در آن موقعیت لازم بود.

دلایل انفعال سیاسی

آفتاب: «ابراهیم یزدی» دبیرکل نهضت آزادی گفت: «پس از انتخابات ریاست جمهوری و آنچه اتفاق افتاده است مخصوصاً مشاهده مواضع جدید، نیروهای سیاسی در تمام سطوح از یک طرف دچار تحیر و از طرف دیگر منفعل نسبت به عملکرد در دوره انتخابات می شوند و مجموعه این عوامل موجب این سکونی است که اشاره شده است.» این فعال سیاسی در مورد راه‌حل برون‌رفت از بن‌بست سیاسی موجود در کشور گفت: «راه‌حل آن این است که دست از انحصارطلبی و تمامیت‌خواهی برداشته شود و فضای کتاب و نشریات را تا اندازه‌ای تنگ نکنند که هیچ چیز منتشر نشود.» دبیرکل نهضت آزادی در پایان با اشاره به نبودن تساهل در میان برخی از تصمیم‌گیرندگان گفت: «هیچ دارویی برای بالا بردن سطح تساهل وجود ندارد و تنها راه این است که تجربه کنند تا به بی‌تاثیری اینگونه شیوه‌ها برسند.»

سکوت، روش درستی نیست

ایسنا: محمدجواد حق‌شناس عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی ضمن انتقاد از تاکتیک سکوت در مقابل عملکرد دولت از سوی اصلاح طلبان گفت: فعالان سیاسی علی‌القاعده نمی‌توانند نسبت به مسائلی که در جامعه رخ می‌دهد و به سرنوشت کشور مربوط می‌شود، موضع بی‌تفاوتی و سکوت را اتخاذ کنند.

اعتراض دانشجویان در مازندران

ایسنا: براساس حکم بدوی کمیته انضباطی دانشگاه مازندران، یک عضو انجمن اسلامی دانشجویان این دانشگاه به تعلیق از تحصیل به مدت یک ترم و هفت عضو دیگر به توبیخ کتبی با درج در پرونده محکوم شدند. «سیاوش خداشناس» دبیر این تشکل دانشجویی با اعلام این خبر ضمن انتقاد به احکام صادره از سوی کمیته انضباطی گفت: در جلسه ابتدایی رسیدگی به اتهامات از دانشجویان برای دفاع از خود به کمیته انضباطی دعوت شد و احکام صادر شده به دست دانشجویان رسید. اما پس از دو روز کمیته انضباطی بدون دعوت از دانشجویان برای دفاع از خود احکام صادر شده را یک درجه افزایش داد. وی افزود: دانشگاه اعضای فعال انجمن را به دلایل عجیب به کمیته انضباطی می‌خواند و برای آنها احکام انضباطی صادر می‌کند که نتوانند در دوره بعد کاندیدای انجمن اسلامی شوند و هیات نظارت آنها را به دلیل داشتن پرونده در کمیته انضباطی رد صلاحیت کنند. همچنین خداشناس گفت: دانشگاه انجمن اسلامی دانشجویان دانشکده فنی این دانشگاه را به بهانه‌هایی چون صدور بیانیه و برخی عملکردهای اعضای انجمن به مدت پنج ماه تعلیق کرده است و اعلام کرده در مورد تعلیق دائم آن باید عملکرد آینده آنها را ببیند.

تاجیک در نشست «چه باید کرد»

شرق: اولین جلسه از سلسله جلسات «چه باید کرد؟» در سال جدید با سخنرانی «محمدرضا تاجیک» رئیس مرکز مطالعات استراتژیک ریاست جمهوری در دولت خاتمی، تحت عنوان «گفتمان آینده اصلاح طلبان» فردا برگزار می شود. این جلسه که از سوی حوزه شمال تهران جبهه مشارکت برگزار می شود، از ساعت ۱۷ روز سه‌شنبه در دفتر مرکزی این حزب برگزار می شود.

بر ائتلاف تاکید داریم

گفت‌وگوی صریح روزنامه نگاران با دبیرکل جبهه مشارکت

گروه سیاسی: «سیدمحمدرضا خاتمی» دبیرکل جبهه مشارکت در آخرین جلسه از جلسات ماهانه روزنامه‌نگاران در سال ۸۴ که در محل سابق ستاد انتخاباتی دکتر معین برگزار شده به پرسش های خبرنگاران درباره عملکرد این حزب در دوران حضور حاکمیت و شرایط کنونی پاسخ داد. گزارش کامل این جلسه در شماره اخیر خبرنامه داخلی مشارکت که دیروز منتشر شد، درج شده است. بخشی از این پرسش و پاسخ را در پی می خوانید.

■■■

■ زمانی که حزب مشارکت تشکیل شد انتظار این بود که ما با یک حزب آوانگارد روبه‌رو باشیم که براساس تصمیم گیری اعضای تشکیل دهنده‌اش حرکت کند، نه اینکه چشم به دیگران داشته باشد که آنها فرمان حرکت را در دست گیرند. مشارکت چه در زمانی که در حاکمیت حضور داشت و چه در شرایط کنونی با نمونه‌های مختلفی از ترس و حسرت روبه‌رو بود و همانند یک حزب واقعی کار نکرد. به قول یکی از دوستان حزبی برخی از کادرهای رده بالای حزب در فعالیت ششم یا هفتم‌شان همانند یک تفریح کار حزبی می کردند. آقای دکتر در چه کشوری کار حزبی اینگونه است؟ چرا مشارکت با احزاب دیگر دنیا ارتباط برقرار نمی کند و هنگامی که به کنگره‌های آنها دعوت می شود جرأت نمی کند دعوت آنها را بپذیرد؟ به نظر می رسد که این تمایل وجود دارد تا بسیاری از مسائل در پشت پرده حل شود. من بحث رسانه را هم مطرح می کنم که در طول سال‌های گذشته با آن درگیر بودیم؛ هفته بعد از انتخابات در یک جلسه‌ای به دعوت حزب، من (عیسی سحرخیز) بحث داشتن رسانه را مطرح کردم. زمانی ما در هیات نظارت بر مطبوعات اکثریت را داشتیم و می توانستیم با کمی فشار امتیاز روزنامه بگیریم و این کار را نکردیم. مشارکت فردای پس از انتخابات می توانست روزنامه جمهوریت را منتشر کند اما بحث هزینه را مطرح کرد و به یک نشریه داخلی هفتگی دل بست که برای کسانی فرستاده می شود که بسیاری از اطلاعات آن را دارند. من فکر می کنم که اگر مشارکت بخواهد در آینده در فضای سیاسی ایران کار کند در مرحله اول باید آوانگارد باشد. در ضمن باید رودربایستی را هم کنار بگذارد و به جای آنکه با دیگران در پشت پرده صحبت کند. حرف دلش را با مردم بزند. به عنوان مثال فردی مثل آقای شیرزاد درون مشارکت نمی توانست به راحتی صحبت کند و تحت فشار بود، در حالی که دیگران انتظار دارند که یک حزب پیشرو فضای ترس را در جامعه بشکند تا آنها بتوانند در فضای ایجاد شده ادامه حیات دهند، در صورتی که شما در بسیاری از مسائل سکوت کردید، هنوز هم سکوت می کنید. اینکه شما می گویید دلیل سکوت‌تان این است که نگویند قصد کارشکنی دارید منطقی نیست، اصلاً کدام حزب در دنیا این کار را می کند؟ یک مشکل دیگر حزب هم عدم اعتماد به نیروهای خارج از حزب است و حاضر نیستید بخشی از کارهایتان را به آنها بسپارید. اما در عین حال افرادی را دارید که در یک زمان مسئولیت چهار یا پنج کار را دارند. الان حزب مدت‌هاست که در حال انتشار یک ماهنامه است و هنوز هم شماره اول آن منتشر نشده است، مگر انتشار نشریه چند سال باید طول بکشد؟

البته من امیدوارم همه قضاوت‌ها اینگونه نباشد، چون من هیچگاه نگفتم که ما سکوت کرده‌ایم، بلکه حرف من این بود که فضای جامعه اینگونه است. ما به عنوان حزب بیانیه‌هایمان را منتشر کرده‌ایم و حرف‌هایمان را هم زده‌ایم. اما شما این نکته را هم در نظر بگیرید که ما در چه فضایی هستیم. اینجا اگر متهم به محافظه‌کاری می شویم در محیط دیگر که آنها هم اصلاح طلب هستند در آنجا متهم هستیم که تندروی می کنیم. متهم هستیم که شما با آن طرح اصلاح قانون مطبوعات در مجلس همه چیز را خراب کردید. حالا شما می گویید خیر، باید می ایستادید؛ من در اینجا بنا ندارم که بگویم کدامیک درست و کدامیک نادرست است، در مورد آوانگارد بودن یا نبودن حزب هم همین طور. این به عنوان یک قضاوت در بیرون وجود دارد، اما شما بدانید که ما داخل خودمان هم این بحث‌ها را مطرح می کنیم و معتقدیم در میان طیفی از دوستان که ما را به تندروی و طیف دیگری که ما را به کندروی متهم می کنند تقریباً یک نقطه بینابین را اختیار کرده‌ایم. هرچند نسبت به هر دو طرف احترام داریم. این واقعیت هم باید درک شود که حزبی با هفت، هشت سال سابقه نباید مقایسه شود با احزابی که سال‌ها است فعالیت می کنند. شما می گویید با احزاب دنیا ارتباط برقرار نکردید، در حالی که اینگونه نیست. احزابی بودند در دنیا که ما با آنها ارتباط داشتیم، چه در کشورهای اسلامی و چه در کشورهای اروپایی و این ارتباطات هم رسمی و هم علنی بود. فکر می کنم مقداری از قضاوت‌های دوستان ناشی از آن است که کاملاً در جریان اوضاع نیستند. یک نکته را هم بگویم، در سیاست‌ورزی هم مماشات وجود دارد، هم سازش به معنای درست آن وجود دارد. هم لابی پشت پرده دارد و در عین حال موضع گیری علنی هم دارد. اینکه بیاییم مدعی شویم ما همه چیز را به مردم می گوییم و کاری به دیگران نداریم و در تریبون‌ها به صورت علنی موضع گیری می کنیم، همه سیاست‌ورزی نیست. بخشی از سیاست‌ورزی هم در جای دیگری شکل می گیرد. در مورد خبرنامه ما هم که آقای سحرخیز با دیده حقارت به آن می نگرند باید بگویم که انتشار خبرنامه یک کار بسیار مهم تشکیلاتی است و ما در طول ماه‌های اخیر با افراد زیادی از این طریق ارتباط برقرار کرده‌ایم. البته من هم قبول دارم که بعضی از انتقادها هم بجاست، اینکه عده‌ای می گویند شما چه حزبی هستید که هشت سال در حاکمیت بودید اما نتوانستید سرمایه‌ای برای خودتان فراهم کنید؛ بله، این ایراد وجود دارد سلامت و پاک بودن حزب در درجه اول اهمیت است به نحوی که کسی نتواند با تغییر و تحول‌های سیاسی حزب را به آلودگی متهم کند، بله ما مشکل مالی داریم و باید هم آن را به نحوی برطرف کنیم. اما به نحو صحیح و قانونی. اما شما در عین حال نتیجه آن را هم می بینید، در تمام بگیر و ببندهایی که این روزها مشاهده می شود، شما حتی یک مورد هم پیدا نمی کنید که بتوانند تخلفی توسط ما را اثبات کنند.

■ امروز که شش، هفت ماه از این اتفاقات عجیب در کشور ما می گذرد و اوضاع را می بینیم احساس می کنیم که اصلاح طلبان خیلی غفلت کردند و از آن شرایط با امکانات فراوان به وضعیتی رسیده‌ایم که همه نگران هستیم. کسی نمی تواند تصمیم صحیحی برای آینده بگیرد چون سرنوشت فردای خودش را نمی داند. تصویری هم که شما از جامعه ارائه می کنید به خوبی توسط ما قابل مشاهده است. حالا من سئوال می کنم که وقتی مشارکت در قدرت بود و می توانست کارهای زیادی انجام دهد چرا به نحو درستی عمل نکرد که حاصل هشت سال اصلاحات به دولت آقای احمدی‌نژاد منتهی نشود. آقای خاتمی، شما باید پاسخ دهید، اگر چندین سال دیگر هم این جلسات برقرار باشد من وظیفه خودم می دانم که از هر اصلاح طلبی که در اینگونه جلسات شرکت کند این سئوال را بپرسم.

اینکه گفته می شود اصلاح طلبان ناکارآمد هستند باید شامل یک تعریف مقدماتی هم باشد که اصلاً اصلاح طلبان چه کسانی هستند، اصلاحات چیست و اصلاح طلبی یعنی چه؛ آن وقت اگر دیدیم که با هم می توانیم به یک تعریف مشترک برسیم، حالا باید دنبال مقصر بگردیم که چه کسی کم‌کاری کرد. امروز من به عنوان مشارکت یک مسئولیتی دارم، آقای خاتمی یا آقای کروبی مسئولیت دیگری دارند، روزنامه‌نگاران هم هستند که آنها هم مسئولند. به نظر من دوستان به واقعیت کشور توجه ندارند، وقتی یک اجماع فکری واضح و روشنی روی اصلاح طلبی وجود ندارد که همه دور آن مفهوم مشترک جمع شوند طبیعی است که اختلافاتی را هم به همراه خواهد داشت. من مجلس را مثال می‌زنم، مگر بعد از پیروزی اصلاح طلبان در انتخابات مجلس ششم، چند عضو مشارکت وارد مجلس شدند؟ حداکثر ۴۰ نفر؛ بقیه دوستانی بودند که تمایلاتی داشتند اما عضو ما نبودند. فراکسیون ما ۱۲۸ عضو داشت که درون این فراکسیون هم به هر حال مسائل قومی، محلی و شخصی مطرح می شد. ما قبل از آن هم حزبی نداشتیم که به افراد شکل دهیم و آنها را وارد مجلس کنیم. ما ائتلافی بودیم که حتی امروز هم به صورت یقین نمی توانیم بگوییم چه کاری درست و چه کاری غلط بود. شما می گویید چرا کار نکردیم، اما پیش از آن باید توضیح دهید چه کاری و با چه ابزاری باید انجام می دادیم که آن را انجام ندادیم. البته می توانید بگویید که به عنوان حزب یک سری مسئولیت‌ها داشتید، به هر حال اندازه تاثیرگذاری و قدرت این حزب درون تشکیلات حکومتی یک امر جداگانه است که بحث خوبی است دنبال شود.

عکس: ایسنا

■ آقای خاتمی من تعجب می کنم از شما که می گویید باید چه کار می کردید و آن کار را انجام ندادید؛ شما که نمی دانستید باید چه کنید چرا وارد قدرت شدید؟ بهتر بود یا در ابتدا برنامه‌هایتان را مشخص می کردید و سپس وارد قدرت می شدید و یا اینکه پس از حضور در قدرت این همه سر و صدا نمی کردید که مردم امروز شما را مقصر بدانند. شما در روزنامه‌هایتان این همه مصاحبه کردید، مقاله نوشتید و فکر می کردید که مردم هم تا ابد با شما پیوند برادری دارند و به شما رای می دهند. شما می خواهید خانه امن‌تان را داشته باشید، ارتباطات بیرونی‌تان و حقوق دولتی‌تان را داشته باشید و بعد هم سیاست صبر و انتظار را در پیش بگیرید که شاید یک معجزه‌ای شود و خاتمی دیگری پیدا شود تا مردم زمانی به شما رای دهند. شما باید بگویید به عنوان رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس چه کردید، اصلاً آیا وقتی به عنوان نماینده اول تهران وارد مجلس شدید یک بار با موکلانتان صحبت کردید؟ ما پیش از این تجربیات مشابهی داشتیم، مصدق وقتی که دید حرفش خریدار ندارد به میان مردم رفت و گفت مجلس جایی است که مردم آنجا هستند. به نظر می رسد شما توان این را نداشتید تا مردم را به دور خودتان جمع کنید. اگر در جریان تحصن نمایندگان مجلس ششم، مردم را وارد صحنه می کردید وضعتان اینگونه نبود، به هر حال باید در جایی تکلیفتان را روشن می کردید. به قول آقای انصاری‌راد اصلاحات بدون هزینه دادن و زندان رفتن امکان‌پذیر نیست. شما می گویید که در سیاست سازش وجود دارد، اما در عین تمام مماشاتی که می کنید حاضر هستید تا با مردم روبه‌رو شوید؟ حزب مشارکت از این باب مورد انتقاد است که خودش مدعی است برنامه دارد و می تواند دولت را اداره کند.

می گویید شما در روزنامه‌هایتان نوشتید، من هم می‌پرسم یعنی چه روزنامه‌هایتان؟ این روزنامه‌ها که مال ما نبود، دوستان مختلف و البته مستقل، اینها را اداره می کردند. می گویید شما در سخنرانی‌هایتان فلان مطلب را گفتید، خب مگر من چه گفتم؟ صحبت‌های من که همه معلوم است. من باید پاسخ بدهم یا آن کسی که گفت باید [...] این «شما» یعنی چه کسی؟ باید مشخص شود. من که اینجا نشسته‌ام باید پاسخگوی آقای خاتمی باشم، پاسخگوی آقای کروبی باشم، [...]، در عین حال پاسخگوی خودم هم که هستم. ما برای انتخابات مجلس ششم برنامه دادیم و در پایان مجلس هم نتایج عملکردمان را گزارش کردیم.

■ شما فقط اقدام کردید؟

خیر، ما عمل هم کردیم. بنده اینجا می گویم که ۸۰ درصد برنامه‌هایمان را در مجلس پیش بردیم. هرچند شما ممکن است بگویید برنامه‌هایتان در مورد مطبوعات محقق نشد، ما هم می‌پذیریم. اما شما مثال می‌زنید در مورد مرکز پژوهش‌ها؛ من هم می گویم عمده برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی مجلس مانند طرح خدمت وظیفه سربازی، قانون مالیات‌ها، طرح‌های مربوط به تجارت، زنان و دانشگاه‌ها، فارغ از اینکه به مرحله عمل رسید یا نرسید، نتیجه ساعت‌ها کار کارشناسی همین مرکز بود. عمده برنامه‌های ما به قانون تبدیل شد، آنهایی هم که نگذاشتند قانونی برای آنها تصویب شود، مثل دفاع از حقوق شهروندی، در کمیسیون‌های مجلس و از طریق راهکارهای قانونی در حد امکان مجلس اقدام شد. نکته بعدی شکست ما در انتخابات است؛ اتفاقاً تنها گروهی که دلایل شکست را بیان کرد ما بودیم، چندین سند هم منتشر کردیم و ضعف‌های خودمان و نقاط قوت طرف مقابل را بیان نمودیم. برخلاف گفته‌های شما، هم گفتیم که چرا اینگونه شد و هم گفتیم که در آینده چه کاری را انجام خواهیم داد. در مورد تجمع مردمی و حضور در خیابان‌ها هم صریحاً می گویم که ما با این کار مخالف بودیم و هنوز هم مخالف هستیم.

یک نکته دیگر را هم بگویم و آن هم این است که دولت هیچ ربطی به حزب مشارکت نداشت. دوستانی از مشارکت که در دولت بودند قبل از تشکیل حزب مشارکت در دولت حضور داشتند. حتی انتخاب اعضای کابینه در دور دوم آقای خاتمی به این صفت بود که قرار نیست حزبی عمل شود و هم آنها و هم ما این تعهد را پذیرفته بودیم. به همین خاطر ما در مورد دولت مسئولیتی نمی‌پذیریم. در برخی موارد انتقاد داریم و در بقیه موارد هم دفاع می کنیم.

■ یکی از نقاط مثبت احزاب این است که هنگام شکست شرایطی را فراهم می کنند که یأس بر کشور حاکم نشود. یعنی نظم تشکیلات در زمان پیروزی امکان استفاده از این پیروزی را فراهم می کند و هنگام شکست هم بازدارنده یأس است. به این نکته هم باید توجه کنیم که واکنش نسبت به مسائل روز، طبیعت احزاب است، اما همه چیز در مسائل روز خلاصه نمی شود. حال با توجه به این نکته سئوال من این است که بعد از شکست اصلاح طلبان فارغ از نگاه به ابزارهای دموکراتیک یا غیردموکراتیک، آیا حزب مشارکت تلاش کرده است که تجربه فعالیت‌های دموکراتیک در فضای غیردموکراتیک را در کشورهای دیگر دنیا مطالعه کند تا آن را به سرمایه‌ای برای بازگشت خودش به قدرت قرار دهد؛ ضمن آنکه مشارکت امروز با بحث بقای خودش هم روبه‌رو است و باید تجربیات مشابهی را پیدا کند که احزاب در نقاط مختلف دنیا چگونه با واقعیت‌ها کنار آمدند و به سمت انفعال یا رادیکالیسم نرفتند. هرچند یک موقع هم هست که ممکن است بگوییم شرایط ما در ایران یک شرایط ویژه است، اما به هر حال این موضوع نافی مطالعه ما نیست، چون می توانیم از تجربیات دیگران استفاده کنیم. به عنوان مثال ما در همسایگی‌مان با کشوری مثل پاکستان مواجه هستیم که در آن طی شرایطی کاملاً غیردموکراتیک یک حزب دموکراتیک سرنگون می شود، ولی باز هم آنها برمی گردند و به شکل دیگری خودشان را احیا می کنند.

ما غیر از مواضع روزمره و کارهای جاری حزبی، مسائل دیگری را هم بررسی کرده‌ایم. ما بعد از انتخابات کارگروه‌های مختلفی تشکیل دادیم تا عواملی را که سبب شکست در جریان انتخابات شد تحلیل کنیم، به نتایجی هم رسیدیم. براساس این نتایج افراد و گروه‌هایی تعیین شده‌اند تا آنها را مطالعه کنند و تجربیات مشابه داخلی و خارجی را نیز بررسی نمایند. به عنوان مثال ما روی موضوعی چون پایگاه اجتماعی حزب در داخل کشور بحث می کنیم، یا این موضوع را مورد تحلیل قرار می دهیم که آیا در کشور ما به عنوان مثال طبقه اجتماعی وجود دارد یا خیر و اگر وجود دارد منافع این طبقه چیست و حزب ما کدامیک از این طبقات را می تواند به عنوان پایگاه خودش انتخاب کند. موضوع دیگری که ما همیشه بر آن تأکید داشتیم این بود که دموکراسی نیاز جامعه ماست؛ اما مردم روزمره احساس نکردند که چگونه می توانند در زندگی خودشان با دموکراسی رابطه برقرار کنند. اتفاقاً همین آوانگارد بودن ما با شعارهایی که مطرح شد باعث گردید که از بدنه جامعه عقب بمانیم. ما با نظریه‌پردازان مختلف داخلی و خارجی بحث‌های مفصلی داشتیم. یکی از این آقایان که از خارج آمده بود می گفت این که شما از دموکراسی می گویید، بر پایه کدام اقتصاد است؟ پاسخ‌های ما کلی بود و ایشان هم ما را مورد انتقاد قرار می‌داد و می گفت که موفق نخواهید شد. برای اینکه وقتی شعار دموکراسی داده می‌شود باید عملاً و عیناً در زندگی واقعی مردم چه در کوتاه‌مدت و چه در دراز مدت تجلی پیدا کند. به هرحال می‌خواهم بگویم که اگر حزبی می‌خواهد به معنای واقعی یک حزب باشد باید نسبت به تمام سئوالات مطرح در جامعه پاسخ مناسب داشته باشد، ما هم این را می‌دانیم و در حال مطالعه هستیم، هرچند ممکن است طولانی مدت هم باشد و شرایط خاص کشور اجازه ندهد که از تمام ظرفیت‌های موجود استفاده کنیم.

■ آقای خاتمی سئوال من در ارتباط با تأکید آقای حجاریان بر ائتلاف روی حداقل‌ها است که بر مبنای آن ایشان پیشنهاد کردند این ائتلاف می تواند در مسائلی مانند حفظ کشور، حفظ جان مردم یا صلح و مسائلی از این قبیل باشد؛ اما در این میان به نظر می‌رسد در سطح تشکیلات مشارکت این ایده هنوز نمادی پیدا نکرده است. در صورتی که اهمیت این موضوع بسیار هم زیاد است؛ بگذارید مثالی بزنم، الان مطابق آمار در اثر مداخله خارجی ۹۰ هزار نفر در عراق طی سه سال کشته شدند که رقم بسیار بالایی است، هرچند در کشور ما بر اثر سوانح جاده‌ای و بلایای طبیعی عده بسیاری جان خودشان را از دست می‌دهند اما به هر حال آمار کشته‌شدگان جنگ قابل چشم‌پوشی نیست. ما می‌توانیم برای مردم این موضوع را توضیح دهیم که مداخله خارجی این خطرات را به دنبال خواهد داشت و لااقل حداقل‌هایی که امروز داریم دیگر در اثر جنگ وجود نخواهند داشت.

در مورد اجماع و صحبت‌های آقای حجاریان هم باید بگویم که مغز آقا سعید همیشه ایده تراوش می کند، اما این لزوماً بدان معنا نیست که نسبت به این مسائل در حزب بحث شده است و همه به نقطه مشترکی رسیده‌ایم. ما ائتلاف را ضروری می‌دانیم اما در شرایط فعلی اجماع را امری ممکن نمی‌دانیم. ما در تحلیل‌های خودمان به این نتیجه رسیده‌ایم که اگر یک انتخابات آزاد با حداقل معیارهای قابل قبول وجود داشته باشد، با توجه به قدرت ما و قدرت رقیب، بدون ائتلاف امکان پیروزی کم است. بنابراین ما همیشه به دنبال ائتلاف بوده‌ایم و نه اجماع. الان هم تلاش می کنیم، هرچند دوستانی هستند که در برخی مسائل خط قرمز دارند، اما ما باید این خط قرمز را کمرنگ کنیم. اجرایی کردن ایده آقای حجاریان هم از یک حزب به تنهایی ساخته نیست. «عده‌ای» از کسانی که ایشان تحت عنوان «از این جا تا آن جا» نام می‌برد از اساس و ماهیت با کار حزبی مخالف هستند و امکان ندارد ما بتوانیم با آنها کار حزبی کنیم. اما در عین حال در مورد کسانی که حاضر هستند بر سر مسائلی از این قبیل مذاکره کنند، ما با هم صحبت‌هایی داشته‌ایم. اما به هرحال تعداد افراد گروه‌هایی که حاضر باشند میدان‌دار باشند زیاد نیست.

خلاصه گفت‌وگو

۱- من هیچگاه نگفتم که ما سکوت کرده‌ایم، بلکه حرف من این بود که فضای جامعه اینگونه است. ما به عنوان حزب بیانیه‌هایمان را منتشر کرده‌ایم و حرف‌هایمان را هم زده‌ایم. اما شما این نکته را هم در نظر بگیرید که ما در چه فضایی هستیم.

۲- دولت هیچ ربطی به حزب مشارکت نداشت. حتی انتخاب اعضای کابینه در دور دوم آقای خاتمی به این صفت بود که قرار نیست حزبی عمل شود و هم آنها و هم ما این تعهد را پذیرفته بودیم.

۳- ما ائتلاف را ضروری می‌دانیم اما در شرایط فعلی اجماع را امری ممکن نمی‌دانیم. به این نتیجه رسیده‌ایم که اگر یک انتخابات آزاد با حداقل معیارهای قابل قبول وجود داشته باشد، با توجه به قدرت ما و قدرت رقیب، بدون ائتلاف امکان پیروزی کم است.

■ مقابل اصلاح طلبان پیشرو ما امروز با طیفی درون جریان اصلاحات رو به رو هستیم که اساساً هرگونه ائتلافی را منکر می‌شود و حتی از اساس با برخی از بنیان‌های اصلاح طلبی مشکل دارند. موضوع اینها جناح راست یا محافظه‌کاران هم نیستند، ما تجربه انتخابات ریاست جمهوری نهم را داشتیم، ضمن آنکه قبل از آن هم با وقایع مجلس ششم روبه‌رو بودیم که اینها به هیچکدام از خواست‌های پیشروانه اصلاح طلبان پاسخ مثبت ندادند، اما مواضع حزب مشارکت هنوز در قبال این رفتارها و حرکت‌ها روشن نیست، [...] گویا سیاست جبهه مشارکت به نوعی مماشات با همه گروه‌هاست و جوابی به آنها نمی‌دهد.

اینطور نیست که مواضع حزب در مسائل مختلف بیان نشود، حزب در امور گوناگون مواضع خودش را بیان کرده است، حالا اینکه مواضع ما به مردم رسیده یا نرسیده، موضوع دیگری است. [...] باید بگویم این سیاست رسمی حزب است که به هیچ وجه به صورت علنی مسائل و مشکلات درونی اصلاح طلبان را برجسته نکنیم. به درستی یا نادرستی این موضوع کاری ندارم، این سیاست رسمی حزب است. البته این مانع از این نیست که درون خودمان بحث نکنیم یا اینکه انتقادی نداشته باشیم. اما آقای شکوری‌راد به علت بیان مسائلی در مورد دفتر تحکیم دو بار مورد انتقاد واقع شد، چون بنا نداریم در عین اینکه بحث می کنیم، بهانه به دست مخالفان اصلاحات بدهیم این هم که مسائل درونی اصلاح طلبان پررنگ می شود خواسته طرف مقابل ما است که قصد دارد مشکلات ما را بزرگ کند. در مجلس هم این کار را می کردند.

■ شما تحلیلی از برنامه‌های اقتصادی‌تان دارید و اذعان هم می کنید که این برنامه‌ها در انتخابات بسیار ضعیف بود، با این حال وقتی که من به عنوان یک روزنامه‌نگار پایگاه طبقاتی شما را بررسی می کنم نمی‌توانم درک کنم که تفاوت‌تان با کارگزاران چیست، اصلاً طرفدار چه نوع اقتصادی هستید؟

در مورد مواضع اقتصادی هم باید بگویم که ما هشت کنگره داشتیم، در همه کنگره‌ها هم بیانیه دادیم و مواضع اقتصادی‌مان را بیان کردیم. البته نمی‌خواهم بگویم که مواضع اقتصادی ما کامل شده است یا اختلاف نظر نداریم. قصد هم ندارم وارد مقایسه مواضع خودمان با کارگزاران شوم، ممکن است نزدیکی‌هایی با آنها داشته باشیم. هرچند به طور خلاصه می‌توانم بگویم که در شیوه‌های اتخاذ شده در امر اقتصاد و سیاست تفاوت‌های محسوسی با آنها داریم. برای ما مسئله دموکراسی اهمیت دارد و بیشتر طرفدار سوسیال‌دموکراسی هستیم.

■ دموکراسی در اقتصاد به چه معنی است؟

یعنی ما معتقدیم که جهت گیری اقتصاد باید به سمت اقتصاد بازار باشد، اما این نباید بدان معنی باشد که دولت یک سری از تعهدات خودش را در مسائلی از قبیل آموزش، بهداشت، امنیت یا موارد مشابه دیگر فراموش کند. به اعتقاد ما حداقل در شرایط فعلی امکان‌پذیر نیست که همه چیز ما به خصوص در زمینه‌های اجتماعی و خدمات عمومی از قبیل بهداشت و آموزش از دولت به طور کامل منفک شود. ما به مسائلی مثل حق مالکیت، شناخت بازار، رقابت‌پذیری اقتصاد، رانت‌زدایی، کوچک‌تر کردن دولت و تقویت بخش خصوصی و پیوند و تعامل با اقتصاد جهانی اهمیت می‌دهیم.

■ اما شما با اینکه در بیان مواضع اقتصادی خودتان از سوسیال‌دموکراسی بیشتر دفاع می کنید اما حزب مشارکت در سطح جامعه به این صفت شناخته نشده است، دلیل این امر را در چه می‌دانید؟

شاید ناشی از ضعف ما در بیان مطالب باشد که نتوانسته‌ایم حرف‌های خودمان را به نحو صحیحی بیان کنیم، شاید هم این امر ناشی از فرهنگ عمومی جامعه ما باشد که خیلی عادت ندارد مطالعه کند. این امر به خصوص در مطالب تحلیلی قابل توجه‌تر است و البته باید این نکته را هم بگویم که ما زمانی که در مجلس بودیم چون عملاً در سیاست‌های اقتصادی با دولت هماهنگی داشتیم بنابراین مواضع ما همانند مواضع دولت شناخته شده است، در حالی که دوستان ما در مجلس و مرکز پژوهش‌ها در مورد برنامه چهارم توسعه و یا بودجه‌های سالیانه کارهای زیادی انجام دادند و همانطور که گفتم به دلیل اختلاط کاری با دولت عملاً مواضع اقتصادی حزب در پوشش مواضع اقتصادی دولت قرار گرفت.

■ برای انگیزه‌سازی در انتخابات آینده چه برنامه‌هایی دارید؟

امروز انگیزه‌ها با گذشته متفاوت است. یعنی این‌طور نیست که انگیزه‌های سیاسی بتواند به تنهایی مردم را وارد صحنه کند. اما اینکه انگیزه‌های جدید شامل چه مواردی است من می‌توانم بگویم که یکی از خواص اصلاحات ایجاد تنوع انگیزه‌ها بوده است. ما امروز نه یک کلام واحد داریم که بتواند همه را جذب کند و نه یک متکلم وحده وجود دارد که حرف او بتواند همه را جذب کند. به همین دلیل هم هست که بر سیاست ائتلاف تاکید داریم. ما برای شناخت انگیزه‌های انتخاباتی مردم در حال مطالعه هستیم. به عنوان مثال باید ببینیم که آیا طبقات مختلف اجتماعی چه انگیزه‌های اقتصادی دارند. یا طبقه متوسط جدید که یک طبقه سیال است چه انگیزه‌های خاصی به لحاظ سیاسی یا اجتماعی دارد البته ما هنوز انگیزه‌ها را امروز و در شرایط فعلی به صورت دقیق جمع‌بندی نکرده‌ایم و امیدواریم طی ماه‌های آتی به نتایجی هم برسیم.

**■ آقای خاتمی، درهای مشارکت بعد از هفت سال هنوز باز نشده و مشارکت یک حلقه بسته مانده است. البته من منکر گسترش حزب نیستم اما این موضوع کافی نیست. شما ببینید آنهایی که در انتخابات جمع شده بودند بعد از انتخابات به امان خدا رها شدند؛ هر وقت هم که در مورد عضوگیری سئوال می کنیم پاسخ می‌دهند که مقدمات کار در حال انجام است، این مقدم